

ISAK OG REBEKKA: FORELDRE TIL RIVALER

Bakgrunnsstoff 1. Mosebok 26–28.

Minnevers **Måtte Gud Den Allmektige velsigne deg, gjøre deg fruktbar og gi deg en tallrik ætt, så du blir til en samling av stammer”**
(1 Mos 28,3).

Isak og Rebekka kopierte mange av begivenhetene fra Abrahams og Saras liv. (1) Isak gjorde krav på de paktsløftene som Abraham hadde fått av Gud. (2) Både Sara og Rebekka gikk ufruktbare urimelig lenge. (3) Begge familiene lå i nabostrid med folk de hadde fått beskjed om å bo blant, og i begge tilfeller gjaldt tvistene brønner. (4) Både Abraham og Isak tok med sine familier til et fremmed land for å overleve en hungerskatastrofe. (5) Abraham fortalte ikke folk i Gerar at Sara var hans halvsøster. En generasjon senere fortalte ikke Isak de samme menneskene at hans kone Rebekka var hans kusine. (6) Begge familiene bar preg av rivalisering mellom søsken.

Likevel hadde Isak og Rebekka slett ikke noe dårlig utgangspunkt. Dessverre foretok de enkelte uheldige valg, valg som fikk skjebnesvangre følger for hele familien.

La oss se hva vi kan lære av deres feil, og la oss håpe at vi ikke gjør de samme feilene selv.

Ukeoversikt Vi lever nok under helt andre forhold, men vi kan lære verdifulle lekser av denne dysfunksjonelle familien.

SØNDAG**Overenskomsten**

Les *1. Mosebok 24* og svar på disse spørsmålene:

1. Hvorfor var Abraham så oppsatt på at hans sønn ikke skulle gifte seg med en av kanaanittene?

2. Hva skulle til for at tjeneren skulle lykkes med å finne den riktige konen til Isak?

3. Hva lærer denne historien oss om Rebekkas tro og personlighet? Hvordan kan disse trekkene ha gjort henne egnet til å være Isaks kone?

Sara hadde vært død i tre år da Abraham sendte bud etter sin trofaste tjener. Det var sannsynligvis Elieser fra Damaskus, mannen han hadde tenkt å overlate sin formue til (*1 Mos 15,2*). Abraham skulle komme til å leve i ytterligere 35 år, men han var nå en gammel mann. Isak var 40 år og trengte en kone så han kunne føre paktens ætt videre. Et sendebud hadde allerede for lengst

meldt at hans bror Nakor og svigerinnen Milka var blitt velsignet med åtte sønner (1 Mos 22,20-24). Nå gav Abraham sin tjener i oppdrag å hente en kone til Isak blant disse slektningene.

Naturligvis kunne det hende at piken ikke ville ønske å bli med til et fjerntliggende land, og Elieser måtte ha klare retningslinjer for hva han skulle gjøre dersom det skulle vise seg å være tilfelle. I så fall skulle han være løst fra sin ed. Under ingen omstendighet skulle Isak forlate det landet som Gud hadde lovt dem. Abraham valgte sendebud med omhu. Tjeneren var oppsatt på å gjøre Guds vilje i denne viktige saken.

Til ettertanke **Det er én ting å si: Jeg overlater alle viktige valg til Gud. Det er noe ganske annet å faktisk gjøre det. Så hvilke praktiske forholdsregler vil du ta så du kan skjelne Guds vilje neste gang du står overfor et viktig valg – og være tilstrekkelig overgitt til ham til at du følger hans vilje?**

MANDAG

Jakob og Esau

I motsetning til Sara hadde ikke Rebekka noen medhustru eller konkubine å slåss med, og heller ikke noen stebarn å konkurrere med. Deres hjem burde vært et lykkelig hjem. Men selv under slike “ideelle” forhold fant uenigheten grobunn.

Les historien om Esau og Jakob i 1. Mosebok 25,19-34. Hvordan kan man si at foreldrene var skyld i kappestriden mellom brødrene?

Da guttene ble født, avdekket Herren deres fremtid for Rebekka. Hva sa han, og hva leser vi i historien om guttenes personlighet som hjelper oss å forstå deres skjebne?

Det vi her får se, er ikke at Gud bestemmer guttenes fremtid. Han bare forutser den. Det var guttenes valg som førte til deres skjebne, ikke Guds forutbestemmelse av denne skjebnen for dem.

Salget av førstefødselsretten bekrefter at Esau ikke er interessert i åndelige ting. Hans handlinger viste tydelig at han ikke var egnet til å være slektens åndelige leder.

Jakob er derimot fremsynt. Han tørster etter åndelig lederskap, er slu nok til å lure sin bror til å gi avkall på det, og han klarer å få handelen beseglet ved ed. Esau spiser og går sin vei uten tanke på hva han har gitt avkall på.

“Fordi Esau var likeglad med arven og Guds velsignelser, kaller Skriften ham ‘ugudelig’. Han representerer dem som ringeakter gjenløsningen som er brakt til veie gjennom Kristus. De er villige til å ofre sin arverett til himmelen for denne verdens forgjengelige ting. Mange mennesker lever for nuet, uten tanke på fremtiden. Likesom Esau roper de: ‘La oss spise og drikke, for i morgen dør vi’. 1. Korinter 15,32.” – *Alfa og Omega*, bind 1, side 163-164 (PP:181)

Til ettertanke **Hvor alvorlig tar du den frelsen du eier i Kristus? Hva kan du gjøre så du kan unngå å selge den for en linserett? Hvorfor er det lettere å gjøre slikt enn man skulle tro?**

TIRSDAG

Førstefødselsretten – Stridens innhold og sammenheng

Handlingen i 1. Mosebok 26 må ha funnet sted før det som står i kapittel 25. Isak ville neppe forsøkt å si at Rebekka var hans søster dersom de hadde tvillinger. Gjentakelsen av pakten med Abraham viser her klart hva det var Jakob forhandlet med Esau

om. Det var disse løftene Jakob håpte å få arve. Dette var en åndelig arv og et stort ansvar. Det var dette privilegiet Esau foraktet og Jakob begjærte.

**Hvilke løfter i pakten med Abraham ble stadfestet overfor Isak?
I Mos 26,4.**

Disse løftene var ikke så lette å tro på, ikke den gang. Isak og Rebekka hadde ennå ingen barn – og skulle så disse barna bli like tallrike som stjernene? De var nomader som streifet omkring fra land til land – og så skulle Gud gi dem “alle landene her”? (1 Mos 26,4). Snakker om krav til tro!

Legg merke til likhetene i det Isak og Rebekka og Abraham og Sara opplevde i 1. Mosebok 20, 21 og 26.

Stedets navn (20,1; 26,1) _____

Kongens navn (20,2; 26,1) _____

Løy om (20,2; 26,7) _____

Forklaring på løgngen (20,11; 26,9) _____

Protester på grunn av løgngen (20,9; 26,10) _____

Uenighet om (21,25; 26,20) _____

Begge sluttet en (21,27; 26,28) _____

De kalte stedet (21,31; 26,33) _____

Tenk så interessant – Herren har akkurat vist seg for Isak (teksten forklarer ikke hvordan) og gitt ham et herlig løfte. Så nå kjenner ikke Isak bare Gud som en virkelig Gud; han kjenner også hans løfter. Og da burde han jo ha vært en troens mann, en som stolte på Guds evne til å oppfylle disse løftene. (For når “viste” Gud seg sist for en av oss og talte til oss?) Og likevel går det ikke mange versene før Isak tyr til løgn.

Til ettertanke Kanskje var det på grunn av løftet om at han skulle få mange etterkommere at Isak løy for å berge livet. Men uansett, hva kan denne historien lære oss om hvor lett det er å vise mistillit til Gud? Hvordan kan vi gå klar av denne åndelige fellen?

ONSDAG

Å stjele velsignelsen

Les historien i 1. Mosebok 27 og besvar disse spørsmålene:

1. Hvorfor nølte Jakob med å bedra sin far på denne måten? Hva kan denne begrunnelsen lære oss om hans personlighet?

2. Hvilke materielle fordeler fulgte med velsignelsen? Hvordan kan det forklare hver enkeltts ønske om å arve den?

3. Hva gjorde Isak som viste at han hadde sine mistanker? Hvilke grunner kan han ha hatt for dem?

4. Hvilke grunner hadde Rebekka for å iverksette dette bedraget?

I de første versene i *1. Mosebok 27* er det to tanker som opptar Isak: (1) Han er i ferd med å bli gammel og må overlate sin velsignelse til nestemann, og (2) han sikler etter noe godt å spise. Her har vi et ordspill: Esau solgte sin *bekorah* (førstefødselsrett) for en rett linser, ville Isak gi sin *berakah* (velsignelse) i bytte mot litt vilt. Rebekka forsøker å sikre sin yndlingssønn *berakah-en*.

Vi kunne jo på et vis forsvare Rebekka – om ikke det hun gjorde, så i alle fall tanken bak. Hun kjemper tross alt mot den urettferdige velsignelsen der det ene barnet får alt og det andre ingenting. (*1 Mos 27,37*). Dette er særlig urettferdig når det dreier seg om tvillinger. Kanskje trodde hun at hun gjorde Guds vilje, for han hadde jo forutsagt at den yngste skulle bli den største. Som mor visste hun kanskje, og Isak må ha visst det, at Esau var uegnet til førstefødselsretten og den velsignelsen som fulgte med den, men at Jakob var skikket til den.

Til ettertanke **Bedraget førte til store lidelser for alle involverte. Hva kan dette lære oss om følgene av det vi gjør? Pass deg. Våk og be før du setter dine planer ut i livet!**

TORS DAG

Pakten og konene

Esau giftet seg da han var 49 (*1 Mos 26,34.35*). Problemet var ikke bare at Esau tok to koner. Polygamiet er like gammelt som Lamek (*1 Mos 4,23*). Abraham hadde flere koner, og Jakob skulle selv ende opp med to koner. Det største problemet med Esaus koner var at de var hetitter og trolig ikke tilba Jahve. Det var ikke ufarlig å føre fremmed blod inn i familien. Men Abraham hadde også ført egypteren Hagar inn i familien og hadde tenkt at hennes sønn skulle bli hans arving. Men det største problemet var at Isak og Rebekkas svigerdøtrer var en fare for tilbedelsen av Jahve og kanskje pukket på at de måtte få tilbe sine egne guder. Siden det var to av dem, kan det ha vært lettere å få viljen sin. Det må ha vært denne faren som bekymret

Isak og Rebekka. Guds pakt med Abraham ville stått sterkere dersom deres sønner hadde giftet seg innen slekten.

Hvordan benyttet Rebekka dette stridsspørsmålet for å få Jakob i sikkerhet for sin sinte bror? I Mos 27,46–28,5.

Isak gikk raskt med på planen, og han gav selv Jakob beskjed om å skynde seg bort. Den velsignelsen som Jakob før hadde stjålet fra Esau, nevnte ikke paktsvelsignelsene. Idet Jakob gjør seg klar til å reise, gir Isak ham den velsignelsen han har hatt slik lyst på.

Hvilke velsignelser fikk Jakob? I Mos 28,3.4. Hvordan skiller de seg fra de velsignelsene som Esau fikk?

Før Isak gav Jakob paktens velsignelser, påla han ham å ikke ta en kone blant kanaanittene, men å finne en i deres egen klan. Deretter gav han ham velsignelsene som var blitt lovt. Kan det ha vært en sammenheng mellom denne formaningen og velsignelsene? Hva var den i så fall?

Til ettertanke Hvilke av Guds løfter er særlig viktige for deg? Hvordan kan du foreta veivalg som vil gjøre det mulig for Gud å oppfylle dem i ditt tilfelle?

FREDAG

Videre studium

“Felles front” i *Det kristne hjem*, side 242-245 (AH:312-316).

“Hvilken slående forskjell er det ikke mellom livsløpet til Isak og den kurs de unge velger i dag, selv blant bekjennende kristne: Unge mennesker synes ofte å tro at de har enerett til sine følelser, at hverken Gud eller deres foreldre har noe de skulle ha sagt. Lenge før de er blitt voksne, mener de å være i stand til å foreta sitt eget valg, uten hjelp fra foreldrene. Etter noen få år oppdager de som regel at de har tatt feil. Men da er det gjerne for sent til å unngå de tragiske følgene av deres overilte handling. Deres mangel på fornuft og selvkontroll samler stadig flere mørke skyer, inntil ekteskapet fortøner seg som et skremmende bånd. Mange har på denne måten ødelagt lykken i dette liv og håpet om et evig liv i Guds rike.” – *Det kristne hjem*, side 60 (AH:80).

Spørsmål til drøftelse:

1. Tenk på all den strid og lidelse som kunne ha vært unngått om Rebekka og Isak hadde handlet klokere. Hvilke prinsipper overtrådte de, og hva kan vi lære av deres feil som kan være med og verne våre egne hjem mot unødig lidelse?
2. Rebekkas holdninger og handlemåte er ikke uten et visst snev av ironi. Hun var oppbrakt over at Esau hadde tatt seg fremmede koner fordi de kunne lede ham vekk fra den sanne Gud. Og likevel var det hun som drev Jakob ut i dette forferdelige bedraget? Hva slags selvmotsigelse er vi her vitne til? Hvordan kan vi selv komme til å gjøre noe lignende? Se også *Matt 23,23*.
3. Kjenner dere noen som står overfor en stor avgjørelse? Hva kan dere i så fall gjøre for at dette mennesket skal få den aller beste veiledning? Hva kan dere gjøre for å hjelpe dette mennesket til å se Guds vilje når det fatter sitt valg?

Sammendrag Isak og Rebekka kunne ha unngått store vanskeligheter i sitt hjem dersom de hadde levd etter sannferdighetens og ærlighetens prinsipper. Gud hadde talt, og de burde ha satt sin lit til ham og samarbeidet med ham.